

Aftenposten

17/4. 1948

114869

Aftenposten 17/4. 48

Står den norsk-britiske militærallianse fremdeles ved makt?

Oppsiktsvekkende uttalelser i et foredrag i Bondeungdoms-
laget i går

r
t
d

«Norsk utenriks- og forsvarspolitik» var emnet for et foredrag som overlege Scharffenberg holdt i Bondeungdomslaget i går kveld. Salen var tettpakket, og i to stive timer holdt overlegen tilhørerne i ånde med en utredning som bl. a. bød på ganske skarpe utfall mot våre statsmakter og den politikk som ble ført før 1940. I en lengre historisk innledning som bl. a. rommet en sterk kritikk over integritetstraktaten av 1908, søkte overlegen å vise at vår utenrikspolitik helt siden 1905 har vært bestemt av den

oppfatning at «Norge skal beskyttes av stormaktene». I den siste del av foredraget kom han med en del uttalelser som nok vil vekke oppmerksomhet og formentlig også motsigelse. Han hevdet bl. a. at det tyske overfall på Norge i 1940 ikke var folkerettsstridig, og at det foreligger beviser for at England samtidig hadde forberedt en okkupasjon av Stavanger, Sola og Bergen. — Det er opplyst, sa han videre bl. a., at admiral Diesen stanset utleggingen av miner i Oslofjorden; men admiralen har aldri gitt noen offentlig redegjørelse for grunnen til dette skritt.

Til slutt drøftet overlegen spørsmålet om Norges stilling under en eventuell ny krig, og stilte bl. a. det spørsmål, om det er slik at vi for alle tider har oppgitt nøytralitetspolitikken. Det norske folk har krav på å få vite hvilken politikk våre statsmakter vil føre, sa han. De må ikke i hemmelighet treffe disposisjoner som kan trekke Norge inn i krigen; folket selv må ha et ord med i laget.

Overlegen hadde ingen særlig tiltro til FN som fredsfaktor, og han var motstander av vår eventuelle tilslutning til Vest-Unionen. England er svekket og har utarbeidet omfattende planer om evakuering — bl. a. til Sør-Afrika, i tilfelle av en ny storkrig. Selv ut fra et ideelt ønske om å yte England hjelp, har våre ledere ikke lov til å ofre vår nøytralitet. Vi ville i tilfelle selv trenge hjelp. Den eneste hjelp vi kan håpe på, måtte komme fra USA, men den ville i beste fall komme etter 5 ukers forløp. Norge ville være det svakeste ledd i kjeden, og vi måtte være forberedt på en okkupasjon. Det beste alternativ ville, etter overlegens mening, være om Sverige og Norge i fellesskap søkte å føre en helt upartisk nøytralitetspolitikk, til alle sider. Det ville imidlertid ikke stille mindre krav til vår beredskap. Til sammen ville Norge og Sverige kunne stille 1 million mann på benene, d. v. s. ca. 10 pst. av den samlede befolkning. Sovjet-Russland kunne, etter talerens mening, ikke ha noe imot en slik svensk-norsk nøytralitet; derimot kunne det nok tenkes at vestmaktene ville nære ønsker om baser her.

Overlegen stilte til slutt det spørsmål om vi står helt fritt overfor England, og kom i denne forbindelse med en opplysning som vakte atskillig oppmerksomhet: — Vår London-regjering inngikk under krigen en del avtaler som aldri er offentliggjort. I en avtale av 28. mai 1941, undertegnet av Trygve Lie og utenriksminister Eden, heter det bl. a. at «Norge er i allianse med Det forenede kongerike». Eksisterer denne avtale fremdeles? Det norske folk krever klar beskjed om hvilken politikk våre statsmakter vil føre. Er nøytralitetspolitikken forlatt definitivt? Skal vi etablere et samarbeid med Sverige? Der er neppe grunn til å tro, — sa overlegen, at våre ledere nu er så meget klokere enn i 1940. Og folket får alltid lide for de fell som lederne begår.

Foredraget ble hilst med langvarig bifall.

d